

AUTORITEIT
VOOR
FINANCIËLE
DIENSTEN
EN MARKTEN

Toezicht op de genoteerde vennootschappen

Per e-mail en per gewone briefwisseling

De heer M. De Wolf
Voorzitter
Instituut van de Bedrijfsrevisoren
E. Jacquainlaan 135/1
1000 Brussel

SOC

datum 16 oktober 2012
ons kenmerk PM_SCS0703 - DHS/HFR
uw kenmerk
contactpersoon Th. Lhoest
T +32 2 220 53 62
soc.fin@fsma.be

Ontwerp van bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde ISA's met betrekking tot het commissarisverslag in het kader van een controle van financiële overzichten overeenkomstig artikelen 144 en 148 van het W.Venn. en andere aspecten met betrekking tot de opdracht van de commissaris.

Geachte heer Voorzitter,

Wij hebben kennis genomen van het voornoemde ontwerp van bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde ISA's.

Omdat het ontwerp van norm betrekking heeft op het commissarisverslag dat, conform artikel 12 van het koninklijk besluit van 14 november 2007, deel uitmaakt van het jaarlijks financieel verslag van genoteerde vennootschappen, delen wij u graag een aantal inhoudelijke opmerkingen alsook een aantal meer vormelijke opmerkingen mee, louter vanuit de bevoegdheid van de FSMA als toezichthouder op de genoteerde vennootschappen.

Voor de vormelijke opmerkingen verwijzen wij naar de bijlage bij deze brief. De inhoudelijke opmerkingen worden hierna toegelicht.

De eerste opmerking betreft het toepassingsgebied van de ontwerpnorm. Hoewel wij begrijpen dat dat voortvloeit uit de ISA's, zijn wij de mening toegedaan dat het toepassingsgebied, zowel *ratione materiae* als *ratione personae*, van de ontwerpnorm verduidelijkt dient te worden. Wat het toepassingsgebied *ratione materiae* betreft, stellen wij vast dat de derde en vierde doelstelling van de ontwerpnorm (par. 6 en 7) verder lijken te gaan dan het in par. 1 omschreven toepassingsgebied. Wat het toepassingsgebied *ratione personae* betreft, verdient het o.i. aanbeveling in de inleiding - en niet slechts in de definities en in de toepassingsmodaliteiten (par. A1 en A4) - te verduidelijken welke gecontroleerde entiteiten door de norm worden gevisieerd. In dat opzicht suggereren wij ook dat gespecificeerd zou worden dat de norm ook van toepassing is op genoteerde vennootschappen en dat bepaalde paragrafen enkel op genoteerde vennootschappen van toepassing zijn.

Ten tweede vragen wij ons af of er in de norm niet meer aandacht zou moeten worden besteed aan de specifieke situatie van genoteerde vennootschappen. In par. 66 lijkt het ons bvb. aangewezen dat er een specifieke regeling wordt uitgewerkt voor genoteerde vennootschappen (en eventueel voor andere organisaties van openbaar belang). Voor genoteerde vennootschappen lijkt het aangewezen dat de bevoegde toezichthouder onmiddellijk door de commissaris wordt verwittigd als hij feiten vaststelt die aanleiding zouden geven tot een correctie van een reeds publiek gemaakte jaarrekening en/of tot een wijziging aan zijn verslag. Ook voor opdrachten zoals bedoeld in par. 67-71 zou o.i. voor

genoteerde vennootschappen een specifieke regeling (met communicatie naar de toezichthouder) aangewezen zijn.

De derde opmerking handelt over het nazicht van de volledigheid (par. 31-33 en A19-A42). Wij zijn van mening dat deze norm een uitstekende gelegenheid zou bieden om er nog explicieter de aandacht op te vestigen dat de commissaris zich ervan moet vergewissen dat de raad van bestuur in het jaarverslag wel degelijk alle door artikel 96 W.Venn. (en in voorkomend geval artikel 119 W.Venn.) vereiste inlichtingen opneemt. Wij denken daarbij aan situaties die voorkomen in de praktijk, waarbij het "getrouw overzicht van de ontwikkeling en resultaten van het bedrijf en de positie van de vennootschap" en de "evenwichtige en volledige analyse van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap" zich beperkt tot een herhaling van enkele cijfers uit de jaarrekening en de commissaris hierover geen opmerking maakt.

Ten vierde willen wij er de aandacht op vestigen dat par. 34-36 en A43, die handelen over het nazicht van de overeenstemming met de jaarrekening en daarbij verwijzen naar ISA 720, steeds gewag maken van overeenstemming "in alle van materieel belang zijnde opzichten". Artikel 144, eerste lid, 6° W.Venn. vereist echter dat de commissaris aangeeft of het jaarverslag in overeenstemming is met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, zonder daarbij te verwijzen naar het materialiteitsbegrip. Graag zouden wij op dat vlak verduidelijking zien.

In de vijfde plaats stellen wij voor dat er, eventueel in de consideransen, verduidelijkt zou worden wat de relatie is tussen deze norm en de recente Europese teksten, meer bepaald het voorstel van verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Tot slot zijn wij van mening dat, gelet op het uitgangspunt in par. A5, vermeden dient te worden het toepassingsgebied van wettelijke bepalingen in detail te behandelen, omdat zulks een risico op onvolledigheid en op interpretatie met zich meebrengt. Voor de voorbeelden hiervan verwijzen wij eveneens naar de bijlage.

Met de meeste hoogachting,

Th. Lhoest,
Directeur